

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра педагогіки і психології управління соціальними системами ім.
академіка І.А.Зязюна
(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова Вченої ради факультету
Соціально-гуманітарних технологій

А.В. Кипенський
(ініціали та прізвище)

«27» вересня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти третій (доктор філософії)
(освітньо-науковий)

галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»

спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»
(шифр і назва)

освітньо-наукова програма «Освітні, педагогічні науки»

вид дисципліни професійна (вільного вибору)
(загальна підготовка / професійна підготовка)

форма навчання очна, заочна
(очна / заочна)

Харків – 2019 рік

ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Розробники:

к. пед. н. , доц.

(підпис)

Т.В.Гура

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри

педагогіки і психології управління соціальними системами ім. академіка
І.А.Зязюна

Протокол від « 29 » серпня _2019 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Романовський О.Г.

Гарант ОНП

(підпис)

проф. О.А. Ігнатюк

Завідувач аспірантури

(підпис)

Штефан В.В.

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис голови Вченої ради

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: полягає у розвитку у аспірантів навичок ефективної педагогічної діяльності та опанування педагогічною майстерністю як важливим чинником якості підготовки майбутніх фахівців

Компетентності:

К50 Здатність і розвинена внутрішня потреба в постійному знайомстві з цікавими перспективними досягненнями у сфері технологічних та логіко-методологічних основ професійної діяльності

К51 Здатність вибрати методи і характер викладу складного матеріалу та їх вдосконалення з тим, щоб вони найкраще відповідали можливості конкретної аудиторії адекватно сприймати, розуміти та засвоювати основні його ідеї, думки і положення

Результати навчання:

ПР64. Знання сутності педагогічної майстерності, дидактичних принципів педагогіки вищої школи та основних тенденцій і напрямків розвитку інноваційних педагогічних технологій і можливостей ефективного їх використання в процесі своєї професійної діяльності

ПР65. Вміння системно аналізувати та гнучко застосовувати у практичній педагогічній діяльності цікаві й перспективні освітні інновації, адаптуючи їх до можливостей і потреб конкретної аудиторії

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Попередні дисципліни:	Наступні дисципліни:
Педагогіка вищої школи	Педагогічна практика
Професійно-етичні засади педагогічної діяльності	Науково-дослідна робота
Педагогіка лідерства	
Загальні питання дидактики	
Методика викладання психолого-педагогічних дисциплін у вищій школі	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

Семестр	Загальний обсяг (годин) / кредитів ECTS	З них		За видами аудиторних занять (годин)			Індивідуальні завдання аспірантів (КП, КР, РГ, Р, РЕ)	Поточний контроль	Семестровий контроль	
		Аудиторні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття, семінари			Контрольні роботи (кількість робіт)	Залік
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
4	60/2	20	40	10		10				+

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає **33,3%**:

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
1.	Л	2	Змістовий модуль № 1 Основні питання феномену педагогічної майстерності <u>Тема 1. Феномен «Педагогічна майстерність»</u> Сутність поняття «педагогічна майстерність». Педагогічна майстерність як сукупність якостей особистості, що забезпечують високий рівень самоорганізації професійної діяльності педагога. Історія розвитку педагогічної майстерності	1,2,3
2.	ПЗ	2	Педмайстерність як високий рівень самоорганізації професійної діяльності педагога.	
3.	СР	10	Історія розвитку педмайстерності в технічному університеті	
4.	Л	2	<u>Тема 2.</u> Складові педагогічної майстерності Професійна компетентність, педагогічна техніка та здібності викладача вищої школи. Визначення дефініцій.	1,2,3,5,6
5.	ПЗ	2	Застосування складових педмайстерності в майбутній професійній діяльності	
6.	СР	10	Педагогічні інновайні технології як засіб підвищення професійної компетенції викладача вищої школи	
7.	Л	2	<u>Тема №3</u> Індивідуально-особистіста культура викладача вищої школи. Педагогічна моральність та культура як елементи індивідуально-особистістої культури викладача вищої школи.	1,4,5

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
8.	ПЗ	2	Індивідуально-особистіста культура викладача вищої школи.	
9.	СР	10	Місце майстерності діяльності педагога в законі «Про вищу освіту»	
10.	Л	2	Змістовий модуль № 2 Формування педагогічної майстерності викладача вищої школи <u>Тема №4.</u> Значення історико-педагогічних засад в системі виховання педагогічної майстерності Виховна концепція К.Істоміна, І.Зязюна. Театральна, правова й оздоровча педагогіка в діяльності викладача. Оволодіння педагогічними можливостями слова.	1,2,3,6
11.	ПЗ	2	Опанування сучасними педагогічними технологіями	
12.	СР	5	Краса і здоров`я педагога – це запорука щасливого студентства	
13.	Л	2	<u>Тема №5</u> Формування професіоналізму викладача вищої школи морально-духовними засобами. Значення моральної культури, духовності в вихованні особистості викладача вищої школи	1,5,6
14.	ПЗ	2	Визначення особистістих рис викладача вищої	

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
			ШКОЛИ.	
15.	СР	5	Ессе на тему: Розвиток у мене складників професійної майстерності	
Разом		60		

Примітки

1. Номер семестру вказують, якщо дисципліна викладається у декількох семестрах.
2. У показнику «Разом (годин)» кількість годин буде відрізнятися від загальної кількості аудиторних годин на кількість годин, що відведена на вивчення тем та питань, які вивчаються аспірантом самостійно (п. 3 додатку 8).
3. У графі 5 вказується номер відповідно до Додатку 14.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Історія розвитку педмайстерності в технічному університеті	10
2	Педагогічні інновайні технології як засіб підвищення професійної компетенції викладача вищої школи	10
3	Місце майстерності діяльності педагога в законі «Про вищу освіту»	10
4	Краса і здоров`я педагога – це запорука щасливого студентства	5
5	Ессе на тему: Розвиток у мене складників професійної майстерності	5
	Разом	40

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Реферат

(вид індивідуального завдання)

№ з/п	Назва індивідуального завдання та (або) його розділів	Терміни виконання (на якому тижні)
1		

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекція – інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу.

Метод лекції передбачає ознайомлення аспірантів з її планом, що допомагає стежити за послідовністю викладу матеріалу. Важливо навчити аспірантів конспектувати зміст лекції, виділяючи в ній головне. Це розвиває пам'ять, сприйняття, волю, вміння слухати, увагу, культуру мови.

При проведенні лекційних занять *методи готових знань* (коли аспіранти пасивно сприймають подану викладачем інформацію, запам'ятовують, а в разі необхідності відтворюють її) поєднуються з *дослідницьким методом* (який передбачає активну самостійну роботу аспірантів при засвоєнні знань: аналіз явищ, формулювання проблеми, висунення і перевірка гіпотез, самостійне формулювання висновків).

На початковому етапі вивчення нової інформації на лекціях переважає *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод, при якому викладач організує сприймання та усвідомлення аспірантами інформації, а учні здійснюють сприймання, осмислення і запам'ятовування її.

На певному етапі, коли викладач відчуває готовність аспірантів до інших методів навчально-пізнавальної діяльності, використовуються більш прогресивні методи:

- *репродуктивний*: викладач дає завдання, у процесі виконання якого аспіранти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;
- *проблемного виконання*: викладач формулює проблему і вирішує її, аспіранти стежать за ходом творчого пошуку (аспірантам подається своєрідний еталон творчого мислення);
- *частково-пошуковий* (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють аспіранти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності аспірантів);
- *дослідницький*: викладач ставить перед аспірантами проблему, і аспіранти вирішують її самостійно, висувачи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації.

У викладанні лекційного матеріалу переважає *пояснювальний метод*, при якому викладач не тільки повідомляє певні факти, але й пояснює їх, домагаючись осмислення, засвоєння аспірантами.

При наявності наочного матеріалу за темою лекції (відеофільми, презентації, зразки виробів, лабораторні дослідницькі установки) використовується *інструктивно-практичний метод* викладання, при якому викладач інструктує учнів не тільки словесними, але й наочними або практичними способами, як виконувати певні практичні дії.

На відміну від лекційних занять, виконання індивідуального завдання потребує від аспіранта дещо інших навичок, тому для нього використовується *спонукальний метод навчання*, коли викладач ставить перед аспірантами проблемні питання і завдання, організовуючи їх самостійну діяльність. Аспіранти при цьому, у свою чергу, самостійно здобувають і засвоюють нові знання в основному без допомоги викладача.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль реалізується у формі опитування, проведення контрольної роботи.

Контроль складової робочої програми, яка освоюється під час самостійної роботи аспіранта, проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів, виступу на заняттях;

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену (з оцінкою за 100-бальною шкалою) в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою та у терміни, встановлені навчальним планом та графіком навчального процесу.

Семестровий контроль проводиться в усній формі за контрольними завданнями.

Результати поточного контролю (поточна успішність) можуть враховуватись як допоміжна інформація для виставлення підсумкової оцінки.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Таблиця 1. Розподіл балів для оцінювання поточної успішності аспіранта

Поточне тестування та самостійна робота						Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5			
10	10	10	20	20		30	100

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Таблиця 2. Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 ... 100	A	відмінно
82 ... 89	B	добре
74 ... 81	C	
64 ... 73	D	задовільно
60 ... 63	E	
35 ... 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 ... 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(надається перелік складових навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни та посилання на сайт, де вони розташовані)

1. Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. — К.: Вища шк. , 1997. — 349 с. repository.kpi.kharkov.ua

2. Нечепоренко Л. С. Педагогічна майстерність: монографія / Л. С. Нечепоренко. — Харків: Видавничий центр ХНУ, 2009. — 276 с. repository.kpi.kharkov.ua

3. Ничкало Н.Г. Педагогічна майстерність у закладах професійної освіти: монографія / Н.Г.Ничкало. — К.: 2003. — 246 с. repository.kpi.kharkov.ua

4. Романовський О.Г. Філософія досягнення успіху: навчальний посібник / О.Г. Романовський О.Г., В.Є. Михайличенко. — Х.: НТУ «ХПІ», 2003. — 691 с. repository.kpi.kharkov.ua

5. ТОВАЖНЯНСКИЙ Л. Л. Основы педагогики высшей школы: учеб. пособие / Л. Л. ТОВАЖНЯНСКИЙ, А. Г. Романовский, А. С. Пономарев, З. А. Черванева. Харьков: НТУ «ХПИ», 2005. — 600 с. repository.kpi.kharkov.ua/

6. Подласый И. П. Педагогика. Новый курс. В 2 кн. — М., 1999. — Кн 1. — 576 с., Кн 2. — 256 с. repository.kpi.kharkov.ua

Складові навчально-методичного забезпечення
навчальної дисципліни розташовані на сайті:
repository.kpi.kharkov.ua

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література	
1.	Педагогічна майстерність: Підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. — К.: Вища шк., 1997. — 349 с. 5. ТОВАЖНЯНСКИЙ Л. Л. Основы педагогики высшей школы: учеб. пособие / Л. Л. ТОВАЖНЯНСКИЙ, А. Г. РОМАНОВСКИЙ, А. С. ПОНОМАРЕВ, З. А. ЧЕРВАНЕВА. Харьков: НТУ «ХПИ», 2005. — 600 с. 6. Подласый И. П. Педагогика. Новый курс. В 2 кн. — М., 1999. — Кн 1. — 576 с., Кн 2. — 256 с.
2.	Нечепоренко Л. С. Педагогічна майстерність: монографія / Л. С. Нечепоренко. — Харків: Видавничий центр ХНУ, 2009. — 276 с.
3.	Ничкало Н.Г. Педагогічна майстерність у закладах професійної освіти: монографія / Н.Г.Ничкало. — К.: 2003. — 246 с.
4.	Романовський О.Г.Філософія досягнення успіху: навчальний посібник/ О.Г. Романовський О.Г., В.Є. Михайличенко. — Х.:НТУ «ХПИ», 2003. — 691 с.
5.	ТОВАЖНЯНСКИЙ Л. Л. Основы педагогики высшей школы: учеб. пособие / Л. Л. ТОВАЖНЯНСКИЙ, А. Г. РОМАНОВСКИЙ, А. С. ПОНОМАРЕВ, З. А. ЧЕРВАНЕВА. Харьков: НТУ «ХПИ», 2005. — 600 с.
6.	Подласый И. П. Педагогика. Новый курс. В 2 кн. — М., 1999. — Кн 1. — 576 с., Кн 2. — 256 с.
Допоміжна література	
1	Амонашвили Ш.А. Размышления о гуманной педагогике / Г.А.Амонишвили. — М.: изд. Дом Ш.Амонашвили, 1995. — 496 с.
2.	Бех І.Д. Виховання особистості / І.Д.Бех. — К.:Либідь, 2003.- 280 с.
3.	Зязюн І.А. Педагогіка добра. Ідеали і реалії / І.А.Зязюн. — К.: Либідь,2000.-308 с.
4.	Ковальова І.О. Імідж педагога: монографія / І.О.Ковальова. — Х.: Антіква, 2002. — 202 с.
5.	Шаталов В.Ф. Педагогическая проза: из опыта школ г. Донецка / В.Ф.Шаталов. — М.:Педагогика, 1980. — 96 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

Інформаційні ресурси

1. <http://library.kpi.kharkov.ua/>
2. <http://web.kpi.kharkov.ua/>